

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izkušaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petivredne za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zaprite reklamacije so poštnine proste.

Kmečki tabor v Celju.

Pravi kmečki tabor je bil I. občni zbor K. Z., ki se je vršil dne 6. t. m. v Celju. Okoli 1000 samih vrlih in za dobro stvar vnetih kmetov, s ponosom smemo reči, cvet spodnještajerskih kmetov, je bil zbran. Ko so prihajale nepregledne množice samostojnih mož proti celjskemu Narodnemu domu, so vendar morali sprevideti kolovodje Narodne stranke, da jim je za vedno odklenalo, da so te kmečke čete nepremagljiva skala, ob katero zastoj buta morje laži in obrekovanja liberalne stranke. Iz Savinske doline, katero imenujejo liberalci svojo trdnjavo, so nastopili možje, ki so orisali to stranko v taki luči, da so navzoči z ogorčenjem klicali fejtem liberalnim političnim zapeljivcem. Na shod je prišlo veliko brzojavnih in pismenih pozdravov, v katerih se izražajo kmetje, ki so bili zadržani, solidarnim s sklepi shoda in dajejo duška svojemu navdušenju za Kmečko zvezo.

Navzoči, so bili vsi poslanci S. K. Z.: dr. Benkovič, dr. Jankovič, dr. Korošec, Pišek, Robič, Roškar, Terčlav. Na častnem mestu med poslanci smo videli tudi našega odličnega veterana v narodnem boju, bivšega državnega poslanca dr. Gregoreca.

Občni zbor je otvoril podpredsednik S. K. Z. posestnik Mlakar. V prvi vrsti je pozdravil vrle kmete, ki so prihiteli v tako častnem številu na shod svoje Zveze. Nadalje vse druge prijatelje kmečkega gibanja in vse poslance.

Roškar.

Načelnik K. Z. državni in deželni poslanec Roškar je nastopil kot prvi govornik. Izražal je svoje veselje nad tako lepim zborovanjem, kakoršnega še ni videl. Treba je, da se zbiramo tudi mi kmetje, da se skupno pogovorimo. V naši skupnosti bo nepremagljiva moč. Ni še leto, kar se je rodila K. Z., in danes je že tako krepko razvita. K. Z. je sicer ženskega spola, pa vsled tega ni slaba. Saj pravi pregovor, da žena tri vogle po koncu drži, tako se bo tudi potom K. Z. ohranil kmečki stan. V živih besedah orise slabo stanje kmeta. Ko omenja, da je neki socialdemokratski poslanec rekel, da kmetje niso delavci, zadoneli so klici ogorčenja in fejtklici po dvorani. Ali nismo mi kmetje delavci, če delamo po 16 in še več ur na dan? Ali imamo

mi tudi osemurni delavni čas? Socialdemokrati nadalje pravijo, da priznavajo, da mora biti kmečki stan, toda ni treba, da bi bil kmet lastnik zemlje, ki jo obdeluje (Tako! Fej jim!). Ti ljudje so vsaj naši odkritosrčni sovražniki, imamo pa še domače sovražnike, ki so mnogo hujši, ker se nam bližajo s prijaznimi obrazi. Združeni, kakor smo danes, pa se nam tudi teh ni treba bati.

H kmečkemu ljudstvu pa spadajo tudi vsi, ki so na deželi (obrtniki, viničarji, hlapci itd.). In če se vsi ti tesno združijo v krepko armado, bomo zmagali. (Živio.)

Naš namen je združiti vse kmete v velikansko armado. Glejte, srednještajerska kmečka zveza ima že 40.000 udov. (Cujte!) Ta zveza ima krasno urejeno gospodarstvo: svojo hranilnico, svoje zavarovalno društvo, svoje pravno svetovanje, kamor se lahko obrnejo udje za svet, tako da izostane marsikatera pravda, ki bi povzročila mnogo skrbi, jeze in sovraštva. Zavarovalna družba tako dobro gospodari, da sedaj namerava zdatno znižati zavarovalnino; če pa še nekaj let plačujejo udje zavarovalnino v tej visokosti, ne bo jim treba pozneje nič več plačevati in bo 40.000 udov zastoj zavarovanih. Ali ni to lepo! Zato, sledimo jim! — Istotako gospodari izborna nižjeavstrijska kmečka zveza, ki šteje 45.000 udov. To so lepe organizacije. In če se vse te organizacije združijo skupaj, potem bomo mi kmetje močni. Vidite torej, da je K. Z. potrebna! In če je komu potrebno, se združevati, je gotovo najbolj nam kmetom! Ali je torej to sramotno, ker se nas zaradi tega napada? Vsi drugi stanovi zahtevajo izboljšanje svojega stanu! Nismo jim nevoščljivi, toda tudi mi moramo dobiti pravico. Danes smo se zbrali v Bogu, in z ljubezni do svojega stanu se združimo v naš skupen blagor! (Gromoviti živio-klici!)

Dr. Jankovič

poroča o delovanju v deželnem zboru. Naštevaj je različne predloge in interpelacije ter omenjal, kako težko je nam Slovincem kaj doseči, ker imajo nasprotniki velikansko večino. Najvažnejši je predlog zaradi volilne preosnove, ki bo prišel v letošnjem zasedanju na dnevni red. Sedaj nas bo 10 Slovencev in lahko bomo tudi z obstrukcijo zaprečili, če nas bodo hoteli oškodovati pri volilni reformi. Prišli smo že do prepričanja, da prošnje nič ne pomagajo, ampak

krepko se mora zahtevati, potem se kaj doseže. Zato pa naprej, organizacija K. Z.! Idite med ljudstvo in ga podučujte, da bo naša zmaga pri prihodnjih deželnozborskih volitvah popolna! (Klici: Živio! Bo! Naša bo zmaga!)

Robič.

K besedi se oglasi tudi navzoči deželni odbor-nik prof. Robič. V začetku omenja, da ni imel namena iti na ta shod, ker ima slabe skušnje s Celjani, toda gnala ga je k temu hvaležnost. Hvala vsem tistim, ki ste stali v zadnji državnozborski volitvi za menoj, posebno v vrlem gornjegrajskem okraju. (Živio.) Hvala pristašem šostanjskega in slovenjgraškega okraja, ki se niso udali terorizmu! (Bog jih živi!) Jaz sem odpustil tistim, ki so vlačili mojo čast v blato, istotako odpuščam tudi učiteljem. (Ogorčeni klici: Proč z liberalnimi učitelji!)

Nato je poročal o položaju pri glasovanju o volilni spremembi v prihodnjem zasedanju. Nemci se že pridno pripravljajo na to, da bo predloga njim ugodna; 46 uradnikov, zadnji čas celo nad 70 uradnikov, že dela šest tednov in zbira podatke Nemcem v prid. Zato moramo biti oprezní. Naše stališče bo zelo težavno, zato bi bilo treba, da smo edini, s p o r da samo nasprotnikom korajžo. (Klici: Kde je kriv razpora? Mi ne! Liberalci!) Mi moramo misliti na spravo! (Klici: S takimi ljudmi! Nikdar!) Naj velja: v narodnih rečeh sloga, v dvomljivih stvarih svoboda, v vseh rečeh pa ljubezen. (Živio!)

Pišek.

Poslanec Pišek poroča, da je računsko poročilo v pisarni K. Z. udom na vpogled in da ne bo o tem danes podrobno poročal. Dobili smo precej denarja, kateri se je pa večinoma porabil za zvezine namene: tiskovine, tajništvo itd.

Z navdušenimi besedami izraža svoje veselje, da se je danes sešlo toliko vrlih kmetov. Srce mi igra veselja, ko vidim to množico zavednih mož zbranih pod zastavo K. Z. Ta današnji shod mi je dokaz, da naša kmečka stvar lepo napreduje in da bomo zmagali, če bomo združeni pod zastavo Kmečke zveze. (Burno odobravanje.) Gospod poslanec je svoja izvajanja okrajšal, ker se je moral odpeljati z brzovlakom na Dunaj k seji davčnega odseka.

Podlistek.

Kmečki kralj Matija Gubec.

Is hrvatskega Marka Krajsa.

(Dalje.)

VIII.

Ambrož izgubi podbansko čast.

Večino glasov je dobil nekdo drugi, Ambrož je propadel. Volitev je bila res viharina; celo sablje so se zablskale včasih iz nožnic in skoro bi bilo prišlo do krvi.

Tako je pripovedoval Gregorijanec njegov zet Konjski, ko prinese Ivan Petričević Ambrožu pismo. Ambrož ga hitro prebere in pokaže Uršuli. Bilo je pismo od samega kralja, ki pozivlja njega, Uršulo in njegove zete zaradi veleizdaje pred sodišče; razven tega mora Uršula Tahu vrniti vse njegovo imetje.

Grofica se protivi takemu krivičnemu ukazu, a Ambrož jo pouči, da se zdaj mora ukloniti, ker kralj zapoveduje. In visoko kvišku dvigne kraljevo pismo pa pravi svečano:

Pomirite se, gospa Uršula! Res nisem več podban, a biti hočem vaš zagovornik pred kraljem! Dajte mi, kralj sam raztrga to pismo!

Črez tri dni zasede Tah posestvi Susjed in Stubico. Od straha in groze zatrepeče ves kraj, ko zakliče krvolok:

Zdaj sem vam jaz gospodar!

IX.

V tem naznani sluga, da je prignal Petričević na grad bosega in vklejenega človeka.

Na svečnico leta 1566. je sedel Tah pri žareči peči v svojem gradu Susjed in si grel stare grešne kosti, ki jih je nemilo ščipal protin. Pripovedoval je svoji soprogji Jeleni, kako je dobil vesti s kraljevega dvora, da zdaj pravda z Uršulo Heningovo trdo spi, ker ima kralj več ko preveč posla s Turkom, ki stoji pripravljen z vso svojo vojaško silo.

Pripovedoval ji je dalje, kako porabi zdaj ta čas, dokler ga kralj ne pokliče na vojsko, kako vso to plemenito in neplemenito smet pomete, da bo krog njega čisto kakor na dlani, on pa rešen te zavrtnje zalege.

Hotel je soditi Heningovičinega oskrbnika Stefana, a podžupan Jurij Boškaj mu zabrani, češ, da je plemenitaš in torej spada pred sod plemenitašev. Sodili so ga in rekli, da je nedolžen.

Zato ga počaka Tah z Bošnjakom in Antonom Gerecijem, pograbi ga in, vlečejo na grad, kjer mu Gerecij s sekuro odseka glavo. Hišo njegovo pa je dobil Gerecij v plačilo za svojo satansko pomoč.

Ko ga Jelena vpraša, kaj pa, če ga zatožijo, ji malomarno odvrne, da se mu pač ni treba nikogar bati; bana ima v torbi, njegova stranka je močna, kralju pa da je potreben proti Turkom. Kdo ga naj potem toži, in komu?

V tem naznani sluga, da je prignal Petričević na grad bosega in vklejenega človeka.

Tah stopi k oknu, da vidi, kdo je.

Sredi dvorišča je stal v snegu mož, bos, oblečen v hlače in samo srajco, vkovan v težke verige;

dolgi lasje so se mu spuščali po ozeblem obrazu, iz ust pa mu je tekla kri. Stražila sta ga dva orožnika in ogleduh Simen, na konju pa je sedel Petričević.

Tah hitro stopi na dvorišče in zve, da je to Ivan Sabov, ki je šuntal kmete proti grajščaku. Z oboroženo roko je navalil na grad Stubico, ubil kapetana Vlašiča ter mu ustrelil konja. Naposled da je pobegnil v neko klet blizu Stubice in tam so ga ujeli kakor miš v pasti.

Ko ga Tah vpraša, zakaj je vse to storil, ujetnik srčno odgovori, da služi gospodu Heningovo in kot zvest podložnik mora braniti grofico pred krivico, ker ve, da je to njena posest. Konja pa je ubil, ker so grajski hlapci kakor razbojniki pridrli v njegovo hišo in začeli po njej razgrajati.

Tah zapove, naj ga zaprejo v najglobljo klet in mu ne dajo ne mrvice jedi.

Sabov se sklicuje na svoje pravice, da je plemenitaš in zahteva, da ga izpustijo.

Zlobno se zareži Tah na to zahtevo in zanljivo pripomni, da bi mu bilo treba prej pokazati plemenitaško listino, potem se šele lahko sklicuje na svoje pravice.

Ko pa začne Simen pripovedovati, kako so pridli v Sabovo hišo ter mu odgnali ženo in otroke, in kako je Sabov v naglici zmetal v peč nekove papirje, med njimi tudi oslovsko kožo, jenetnik grozno otrpne in se zruši v sneg. Sam je vrgel v peč listino, ki je spridevala njegovo plemstvo.

Veselo volje odide Tah na grad v svojo sobo, hudobni hlapci hudobnega gospodarja pa s silo od vlečejo ubogega plemiča v podzemeljsko klet.

(Dalje prihodnjik.)

Današnja števila ima „Gospodarske Novice“ kot prilogo.